7 A 66/2002 - 30

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Václava Novotného v právní věci žalobce **JUDr. Rudolfa Kratěny**, bytem Ořešská 378, Praha 5, proti žalovanému **Ministerstvu spravedlnosti**, Vyšehradská 16, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 3. 2002, č. j. 72/2002-Doh,

takto:

I. Žaloba se **zamítá.**

II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

Odůvodnění:

Žalobou podanou u Vrchního soudu v Praze dne 31. 5. 2002 se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti ze dne 19. 3. 2002, č. j. 72/2002-Doh, kterým bylo rozhodnuto o jeho odvolání proti rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 18. 9. 2001, č. j. SOP 1446/00, a dále zrušení rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 18. 9. 2001, č. j. SOP 1446/00 – exekučního příkazu na přikázání pohledávky na peněžní prostředky dlužníka na účtech vedených u bank, vydaného ve smyslu ust.§ 73 zák.č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků.

V podané žalobě žalobce namítl nezákonnost napadených rozhodnutí a uvedl, že byl postupem obou orgánů zkrácen na svých právech, neboť napadená rozhodnutí vycházejí z nesprávného výkladu ust. § 8 odst. 2 zákona o konkursu a vyrovnání (dále jen ZKV). Podle žalobce oba správní orgány dospěly nesprávně k závěru, že správce konkurzní podstaty platí v řízeních souvisejících nebo vyvolaných konkurzem soudní poplatky ze svého, neboť zde vystupuje jako zvláštní procesní subjekt. Namítá v této souvislosti zvláštní právní postavení správce konkurzní podstaty, spočívající v tom, že tento nezastupuje ani úpadce ani věřitele, avšak toto postavení neznamená, že správce konkurzní podstaty jedná v plném rozsahu svým jménem a na svůj účet jako soukromá osoba. V exekučním řízení byl jako daňový dlužník označen nikoliv jako správce konkurzní podstaty, ale jako soukromá osoba, neboť jeho funkce zanikla v důsledku zrušení konkurzu, přičemž exekučním titulem bylo vykonatelné rozhodnutí Městského soudu v Praze č. j. Nc 1153/99 ze dne 2. 12. 1999 a tento zavazoval k úhradě soudního poplatku správce konkurzní podstaty. Totožností jmen, ne však právního postavení osoby povinné k úhradě soudního poplatku došlo proto k záměně daňového dlužníka. V této souvislosti žalobce odkazuje na definici daňového subjektu a třetích osob, uvedených v ust. § 3, § 7 zákona o správě daní a poplatků, a dále na ust. § 34 zákona o správě daní a poplatků, upravující povinnosti správce konkurzní podstaty v daňovém řízení. Žalobce je proto názoru, že pohledávka, vzniklá nezaplacením soudního poplatku v souvislosti s podaným odvoláním proti usnesení soudu ve věci týkající se konkurzní podstaty, které podal v průběhu konkurzu jako správce konkurzní podstaty úpadce, je pohledávkou za podstatou dle § 31 odst. 2 ZKV a nemá tudíž charakter osobního závazku správce konkurzní podstaty. Výkonem rozhodnutí formou odepsání finančních prostředků z jeho osobního účtu zasáhl proto žalovaný do soukromých majetkových poměrů žalobce, což tento považuje za zkrácení jeho práv rozhodnutím správního orgánu.

Žalovaný ve svém vyjádření odůvodnil svůj postup, přičemž setrval na svém názoru ze kterého vycházel při vydání rozhodnutí. Neshledal proto důvod, pro který by vydané rozhodnutí odporovalo zákonu a navrhl žalobu zamítnout.

Protože věc nebyla Vrchním soudem v Praze skončena do 31. 12. 2002, byla podle ustanovení § 132 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.) postoupena Nejvyššímu správnímu soudu k dokončení v řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního soudního řádu správního.

Ze spisového materiálu bylo zjištěno, že usnesením Krajského obchodního soudu v Praze č. j. Nc 1153/99 ze dne 2. 12. 1999 byl žalobce, jako správce konkurzní podstaty úpadce HAMPRO, spol. s r.o., se sídlem Churáňovská 2695, Praha 5, vyzván k zaplacení soudního poplatku ve výši 2 500 Kč dle pol.12 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, a to v souvislosti s jeho odvoláním ze dne 29. 11. 1999, podaným proti usnesení Krajského obchodního soudu v Praze č. j. Nc 1153/99 -5 o zamítnutí návrhu na vydání předběžného opatření . Proti usnesení, kterým byl vyzván k úhradě soudního poplatku, se žalobce neodvolal a toto nabylo dne 24. 12. 1999 právní moci. Vzhledem k tomu, že žalobce ve stanovené lhůtě soudní poplatek nezaplatil a neučinil tak ani po výzvě k zaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě ze dne 31.1.2000 a ani po další upomínce, vydal dne 18.9.2001 Městský soud v Praze v souladu s ust. § 73 odst. 6 písm. a) zákona o správě daní a poplatků, exekuční příkaz na přikázání pohledávky ve výši 2 700 Kč (dlužná částka a náklady řízení) na peněžní prostředky dlužníka na účtech vedených bank.

O odvolání, které žalobce proti exekučnímu příkazu podal, rozhodl žalovaný - Ministerstvo spravedlnosti dne 19.3.2002, č. j. 72/2002-Doh a podané odvolání zamítl. V odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že odvolání proti usnesení o zamítnutí návrhu na předběžné opatření podal žalobce jako správce konkurzní postaty nikoliv jménem úpadce, ale jménem správce konkurzní podstaty oprávněného činit tyto úkony svým jménem. Závazky vzniklé na základě procesního úkonu správce konkurzní podstaty, jako zvláštního procesního subjektu, legitimovaného být účastníkem v řízení před soudem, je nutno považovat za závazky správce konkurzní podstaty, na jejichž trvání nemá vliv zánik jeho funkce. Soudní poplatek proto nelze považovat za pohledávku za podstatou dle § 31 odst. 2 ZKV.

Nejvyšší správní soud přezkoumal rozhodnutí žalovaného, jakož i řízení, které mu předcházelo a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Nejvyšší správní soud zkoumal nejdříve, zda napadené rozhodnutí – exekuční příkaz dle ust. § 73 zákona o správě daní a poplatků a rozhodnutí o odvolání proti exekučnímu příkazu je rozhodnutím, které lze v rámci soudního řízení správního přezkoumat dle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s.

V souladu s ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. se může ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že výkon rozhodnutí nařízený na majetek dlužníka je vážným zásahem do jeho subjektivních práv, proto takové rozhodnutí podléhá soudnímu přezkoumání dle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s., pokud žalobce své postavení dlužníka v exekučním řízení zpochybňuje a uvádí konkrétní skutečnosti, o něž své důvody opírá.

Nejvyšší správní soud však neshledal oprávněnou námitku žalobce v tom, že pohledávka, vzniklá nezaplacením soudního poplatku v souvislosti s podaným odvoláním proti usnesení soudu ve věci týkající se konkurzní podstaty, které podal v průběhu konkurzu jako správce konkurzní podstaty, je pohledávkou za podstatou dle § 31 odst. 2 ZKV a nemá tudíž charakter osobního závazku správce konkurzní podstaty .

Dle § 7 ZKV jsou účastníky konkurzu věřitel a dlužník. Dle § 19 o. s. ř. způsobilost být účastníkem má ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti; jinak jen ten, komu ji zákon přiznává. Dle § 20 o. s. ř. každý může před soudem jako účastník samostatně jednat (procesní způsobilost) v tom rozsahu, v jakém má způsobilost vlastními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti.

Ve smyslu ustanovení § 7 ZKV je nutno rozlišovat subjekty zúčastněné na konkurzním řízení a účastníky tohoto řízení. Každý, kdo je účastníkem řízení, je také jeho subjektem, ale ne každý subjekt řízení má postavení účastníka. Obecné vymezení účastníků řízení obsahuje ustanovení § 90 a § 94 o. s. ř., pro účely konkurzního řízení § 7 ZKV. Správce konkurzní podstaty není účastník konkurzního řízení. Jako zvláštní subjekt patřící do okruhu osob zúčastněných na řízení, má samostatné postavení jak vůči úpadci, tak vůči konkurzním věřitelům. Nelze jej proto považovat za zástupce úpadce, byť na něj přešla téměř všechna úpadcova dispoziční oprávnění, ani za zástupce konkurzních věřitelů, i když svojí

činností jedná v jejich zájmu. Správce konkurzní podstaty je zvláštní veřejnoprávní výkonný orgán, který pod dohledem soudu zajišťuje řádný průběh konkurzu, je oprávněn a povinen

svým jménem a na vlastní odpovědnost nakládat s majetkem konkurzní podstaty a činit další právní úkony namísto úpadce, nikoliv však jeho jménem.

Zákon svěřuje správci konkurzní podstaty mj. oprávnění vést místo úpadce soudní spory, zahajovat je a samostatně v nich vystupovat (§ 14 odst.1 písm c/, písm.d/ a § 16 odst. 1 ZKV). Tyto spory vede správce konkurzní podstaty jako navrhovatel či odpůrce svým jménem ve prospěch konkurzní podstaty, ač sám není nositelem hmotněprávních nároků či nositelem hmotněprávních závazků. V těchto sporech bývá pak jako účastník řízení označován svým jménem, příjmením, povoláním, bydlištěm a funkcí („správce konkursní podstaty úpadce.....“).

Dle § 140 odst. 1 o. s. ř. každý účastník platí náklady řízení, které vznikají jemu osobně, a náklady svého zástupce.

Dle § 13a zákona o soudních poplatcích v řízení ve věcech poplatků rozhoduje a postupuje soud dle o. s. ř., jestliže tento zákon, popřípadě zákon o správě daní a poplatků nestanoví jinak.

Dle § 2 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích je poplatníkem soudního poplatku navrhovatel poplatného úkonu, není-li stanoveno jinak .

Dle poznámky k položce 15 sazebníku soudních poplatků (ve znění platném v době podání návrhu – tj. v r. 1999) , který je přílohou zákona o soudních poplatcích se návrhy na zahájení řízení, která s konkurzním řízením souvisejí a nejsou uvedena v této položce, zpoplatňují samostatně podle položky 12 sazebníku. Za návrh na předběžné opatření se vybere poplatek podle položky 12 písm. b) sazebníku ve výši 50 % z 5000 Kč.

Jak již bylo uvedeno výše, prohlášením konkurzu přechází ve smyslu ust. § 14 a § 14a ZKV výkon úpadcových práv a povinností na správce konkurzní podstaty a tento se stává jako účastník řízení ve sporech souvisejících s konkurzem i poplatníkem soudního poplatku. V případě povinnosti správce konkurzní podstaty uhradit soudní poplatek ve sporech souvisejících s konkurzem nejde o hmotněprávní závazek úpadce, vzniklý po prohlášení konkurzu, ale o hmotněprávní (osobní) závazek správce konkurzní podstaty, který byl jako účastník řízení ve smyslu § 2 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích navrhovatelem poplatného úkonu . Povinnost zaplatit soudní poplatek nezatěžuje úpadce, ale správce konkurzní podstaty a tato povinnost mu nezaniká ani pozdějším zrušením konkurzu. Jeho výdaj na soudní poplatek je jeho hotovým výdajem a náleží mu podle § 8 odst. 3 ZKV nárok na náhradu hotových výdajů.

Úkon navrhovatele, spočívající v daném případě v podání odvolání proti usnesení soudu o zamítnutí návrhu na uložení předběžného opatření ve smyslu § 76 a násl. a § 102 o. s. ř., se dle právní úpravy platné v době podání návrhu zpoplatňoval dle poznámky k položce 15 samostatně soudním poplatkem, vybíraným dle položky 12 písm. b) sazebníku a nebyl součástí soudního poplatku za konkurzní řízení dle položky 15 sazebníku. Nezaplacený soudní poplatek správce konkurzní podstaty nelze proto považovat za pohledávku za podstatou ve smyslu § 31 odst. 2 ZKV.

Ve smyslu ust. § 2 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích je poplatníkem soudního poplatku navrhovatel úkonu . Ve vztahu k namítaným ustanovením § 6, § 7 a § 34 zákona o správě daní a poplatků jde v případě § 2 zákona o soudních poplatcích o speciální

ustanovení, definující pojem poplatníka . Toto postavení speciálního vůči obecnému vyplývá ze samotného vzájemného vztahu zákona o soudních poplatcích a zákona o správě daní

a poplatků. Určujícím ustanovením je zde § 13a zákona o soudních poplatcích, ze kterého vyplývá speciální postavení zákona o soudních poplatcích ve vztahu k obecnému zákonu o správě daní a poplatků – lex specialis derogat generali . Ustanovení zákona o správě daní a poplatků se proto použije na řízení o soudních poplatcích jen tam, kde chybí zvláštní úprava v o.s.ř. i v zákoně o soudních poplatcích .

Na základě výše uvedeného soud žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání za podmínky souhlasu účastníků řízení (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení rozhodl soud podle ust. § 60 odst.1 s. ř. s., kdy žalobce neměl v tomto soudním řízení úspěch a žalovanému náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 23. 1. 2004

JUDr. Ludmila Valentová, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Zlata Macálková